

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

NOU 2013:9 - Ett politi - rustet til å møte fremtidens utfordringer - høringsuttalelse fra DSB

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) datert 21. juni 2013.

DSB har merket seg det behovet for endring i politietaten som NOU 2013:9 – Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer (Politianalysen) beskriver. Det er et omfattende arbeid som er gjennomført, og konklusjonen er at politiet står overfor betydelige utfordringer.

Utvalget foreslår en omfattende organisatorisk endring for å sikre et politi med styrket håndteringsevne. DSB velger å ikke kommentere de politinterne forslagene fra utvalget i vår uttalelse. Direktoratet er imidlertid meget overrasket over at utvalget ikke har gjort vurderinger rundt politiets rolle som samvirkeaktør og nødvendigheten av at politiet deltar mer aktivt i et bredt samarbeid med andre beredskapsaktører i arbeidet med å styrke samfunnssikkerheten.

Analysen drøfter i liten grad hvordan politiet ivaretar sin rolle som samfunnssikkerhetsaktør i samspill med kommuner, fylkesmenn og andre myndigheter. DSBs opplevelse er at vi har et for introvert politi i denne sammenheng. Det kan være vanskelig å få politiet med i arbeid med ROS-analyser lokalt og regionalt. Det samme gjelder for øvelser og andre aktiviteter som de ikke selv initierer. Det kan i noen grad oppleves som om politiet oppfatter seg selv som den viktigste premissleverandør i forhold til hvilke aktiviteter som skal vektlegges i arbeidet for å bedre samfunnssikkerheten. Det er en svakhet ved analysen at politiets rolle og ansvar i så måte ikke er drøftet. Selv om politiet er en svært viktig aktør både i ledelse og koordinering av håndteringen ved større hendelser, er det andre beredskapsaktører som disponerer mesteparten av ressursene som må anvendes i krisehåndteringen. Betydningen av et godt samspill med disse er underkommunisert i utvalgets rapport.

DSB ellers enig i nødvendigheten av å sikre et politi som settes i stand til å løse oppgavene de er pålagt og tror Politianalysen, ut fra et rent politifaglig perspektiv, beskriver et grunnlag som vil kunne svare på dette. DSB har for øvrig følgende kommentarer til utvalgets rapport:

DSB savner i analysen en beskrivelse av politiets rolle og kapasitet i redningstjenesten

Politiet sammen med de to andre nødetatene, brann og helse, og andre relevante beredskapsaktører, skal ivareta en god beredskap i et lokalt, regionalt og nasjonalt perspektiv. Den samvirkende redningsberedskapen avhenger av en tydelig og kompetent koordinerende ledelse.

Samvirke

DSB mener at det er en svakhet ved analysen at samvirke med andre aktører og det nye samvirkeprinsippet ikke er drøftet. Dette gjør at Politianalysen fremstår med liten oppmerksomhet rettet mot sentrale aktører som dels er avhengig av politiets rolle i beredskapen, og dels er tydelige kapasitetsleverandører på sine enkelte sektorområder.

Politianalysen fastslår at det å koordinere og lede redningsaksjoner er en kjerneoppgave for politiet. DSB vil bemerke at dette fordrer et inngående samarbeid med relevante redningsaktører som frivillige organisasjoner og andre offentlige og sivile leverandører av redningskapasitet. DSB mener at dette ikke er tilstrekkelig drøftet. Nytt prinsipp om samvirke, introdusert i Meld. St.29 (2011-2012) - *Samfunnsikkerhet*, gir en tydelig forventning om at den økende gjensidige avhengigheten mellom sektorene løftes frem og understøttes også i en gjennomgang av politiets oppgaver og kapasiteter.

Brann- og redningsvesenets ledelse og rolle på et skadested

Jfr. Brann- og eksplosjonsvernloven § 12 b) er brannvesenets leder gitt skadestedsledelse- og ordensmyndighet inntil politiet overtar. Politianalysen har ikke drøftet hva dette betyr for den samvirkende beredskapen. Dagens oppgaveløsning utfordres av det faktum at politiet i enkelte områder, særlig i de mer grisgrendte strøk, ofte er fraværende når brann- og redningsvesenet håndterer branner og ulykker. Det er viktig at man ved en omlegging av politietaten også tar hensyn til behovet for samspill mellom brann- og redningsvesen og politiet ved slike tilfeller.

Systematisk læring av hendelser på tvers av sektorer og geografi

Et annet viktig underkommunisert moment i Politianalysen er å sikre eller bidra til systematisk læring av hendelser på tvers av sektorer og geografi. Læring krever interaksjon mellom aktørene som samvirker om å løse beredskapsoppgaver, og forutsetter en forståelse for gjensidig avhengighet gjennom utveksling av planverk, gjennomføring av øvingsaktiviteter, analysere funn og det å omsette funn til læring.

Skal landets beredskapsaktører utvikle en best mulig beredskap er politiet, som de andre sentrale aktørene, avhengig av at det er samspill om det å forebygge, foregripe, forberede og håndtere. Et vellykket resultat bygger på gjensidig forståelse og respekt for sektorenes egenart og ansvarsområder. Politianalysen tar ikke dette inn i sine vurderinger. Hendelsene den 22.07 viste behovet for å etablere og videreutvikle omforente rutiner og operasjonelle prosedyrer, gode og lett tilgjengelige ressursoversikter for beslutningstakere lokalt, regionalt og nasjonalt, og nødvendigheten av å sikre dette gjennom samvirke mellom aktørene. Politianalysen mangler dette perspektivet. Opptreden ved skarpe oppdrag og risikofylte operasjoner som er helt avhengig av omforente, godt kjente og øvede prosedyrer, er ikke omtalt i et samvirkeperspektiv, noe som er et eksempel på at Politianalysen mangler drøfting av helhetsperspektivet i beredskapen.

En beredskap bygget på risiko- og sårbarhetsanalyser

Politianalysen legger også i liten grad vekt på analyser som nasjonalt risikobilde. Det er i for stor grad rettet inn mot å ha en oppmerksomhet på at alle politidistrikter skal kunne håndtere alle typer oppgaver hver for seg. DSB mener at betydningen av risiko og sårbarhetsanalyser er underkommunisert i analysen. I Meld. St 29 (2007-2008) *Samfunnssikkerhet, samvirke og samordning*, understreker Regjeringen betydningen av samvirke og samarbeid i møte med fremtidens risiko-, trussel- og sårbarhetsbilde

Kommunikasjon, nødmeldetjeneste og Nødnett

Politianalysen mangler en drøfting knyttet til dagens situasjon når det gjelder kommunikasjon og informasjonsflyt mellom landets nødesentraler. DSB mener at kommunikasjon på tvers, inkludert det å sikre god informasjonsflyt mellom nødetatene, er viktig for at innsats for å redde menneskers liv og helse skal lykkes. De siste årenes hendelser viser at kommunikasjon og informasjonsflyt er avgjørende for slagkraften i den responsen nødetatene samlet er i stand til å gi befolkningen i et nødtilfelle. Dette gjelder uavhengig av om det dreier seg om naturskapt hendelser, ulykker eller villedede handlinger. Politianalysen mangler også en drøfting av hva samlokalisering av nødesentraler og/eller felles nødnummer vil bety for politietaten.

Nødnett er en viktig nasjonal infrastruktur for grenseløs kommunikasjon. Innføringen av Nødnett understøtter muligheten til å ta ut gevinster knyttet til mer samordnende beredskapsløsninger. Politianalysen drøfter ikke fordeler ved å innføre en felles infrastruktur for nød- og beredskapssetater.

Behovet for å se beredskapsgrenser i en sammenheng

Politianalysen drøfter ikke utfordringene ved å ha ulike grenser for samvirkende aktører inn redningsberedskapen. Ved vurdering av hvor grenser for fremtidens politidistrikter skal gå, må det vektlegges hvordan andre sentrale beredskapsgrenser går. En fastsettelse av nye politidistrikter må vurderes mot andre aktørers grenser, som fylkesmannsembetene, helseregionene, brann- og redningsregioner, sivilforsvarsdistrikter og IUA regioner. DSB mener at det nå må tas et helhetlig grep for å sikre en mest mulig enhetlig grensdragning for beredskapen, uavhengig av sektoransvaret. Vi viser i denne sammenheng til vår høringsuttalelse til NOU: 2012:14 Rapport fra 22.-juli kommisjonen, der DSB foreslår at det iverksettes en omfattende gjennomgang av organiseringen av beredskaps-Norge.

Responstid

Politianalysen behandler responstid under ulike kapitler som *ledelse, struktur og organisering, kvalitet og prestasjoner*, men med en introvert tilnærming. Det verken sammenlignes eller drøftes i forbindelse med krav til responstid for andre nødetater i et samvirkeperspektiv. DSB bemerker at det kan være vanskelig å se hvorfor det skal foreligge ulike krav til responstid for nødetater til samme hendelse.

30.09.2013

2013/8017/HUKA

Utfordringer knyttet til styring

DSB kjenner seg igjen i utvalgets beskrivelse av JDs styring av underliggende virksomhet, og er enig i utvalgets beskrivelse av et behov for større grad av langsiktig og helhetlig styring.

DSB har overfor JD selv kommunisert behovet for en styrket dialog mellom DSB og departementet. I forbindelse med *DSBs høringsuttalelse til kommisjonens rapport NOU:2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen*, kommuniserte DSB at vi anser det som nødvendig at dialogen med JD styrkes, slik at det er en felles forståelse for strategi og tiltak i arbeidet med å bedre samfunnssikkerheten.

Direktoratet deler kommisjonens syn på at "best mulig oppgaveløsning og utvikling av etaten vil kreve at Justis- og beredskapsdepartementet og direktoratet må utøve en mer langsiktig og helhetlig strategisk styring av etaten". Vi støtter derfor utvalgets forslag til tiltak under punkt 13.3 for å sikre god strategisk ledelse og styring av underliggende etater.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Jon A. Lea
direktør

for Anne Rygh Pedersen
avdelingsdirektør